

Datum: 2022-10-18

Handläggare:
Utredare Kristina Lembre

Direkttelefon/e-post:
0733-655564, kristina.lembre@malmo.se

Diarienummer: MN-2019-4903

Bilaga 1 - Synpunkter på granskningshandlingar till Översiktsplan för Malmö

SBN-2018-1156

Miljönämndens fördjupade synpunkter

Miljönämnden vill framföra följande fördjupade synpunkter som bör beaktas och arbetas in i Översiktsplan för Malmö. Sidhänvisningarna avser pdf-versioner av granskningshandlingarna.

FÖRUTSÄTTNINGAR

En miljökonsekvensbeskrivning är obligatoriskt vid framtagande av en översiktsplan och beskriver, tillsammans med hållbarhetsbedömningen, viktiga utgångspunkter för översiktsplanens genomförande. Dessa dokument utgör underlag till översiktsplanen men beslutas inte av kommunfullmäktige, vilket gör det angeläget att dess slutsatser på ett tydligare sätt integreras i översiktsplanen. Miljönämnden anser därför att en sammanfattning av miljökonsekvensbeskrivningen och hållbarhetsbedömningen bör inkluderas som ett eget kapitel i den skriftliga versionen av översiktsplanen, och vara en egen flik i den digitala versionen. Slutsatserna bör även finnas med under kapitlet *Förutsättningar* med en text som beskriver sakfrågor med betydande miljöpåverkan och hur dessa ska hanteras.

För att på ett tydligare sätt knyta översiktsplanen till de globala hållbarhetsmålen anser miljönämnden att en del av rutan på sid 8 i Hållbarhetsbedömningen (från ”Målen i Agenda 2030 har...”) bör inkluderas under rubriken *Förutsättningar* i översiktsplanen. Genom sin uppdelning visar de på ett kortfattat sätt läsaren vilka Agenda 2030-mål som en översiktsplan har hög, medel och begränsad påverkan på.

På sidan 9 finns rubriken *Globala och nationella mål blir lokala*. Här är det en blandning mellan globala, nationella och lokala hållbarhetsmål. Miljönämnden anser att det vore önskvärt med en ökad stringens för att förtydliga hur de globala och nationella målen tas ner på lokal nivå. En egen rubrik för *Lokala mål* saknas och en sådan skulle kunna bidra till ökad tydlighet. Här kunde miljöprogrammet och andra relevanta måldokument beskrivas kortfattat samt kanske även mål från kommissionen för social hållbarhet och kommissionen för hållbar tillväxt.

PRIORITERADE INRIKTNINGAR

Malmö som regional motor för grön tillväxt och sysselsättning, sid 15

Hur staden hanterar energiförsörjningen kommer att vara av avgörande betydelse för näringslivets framtida utveckling. Miljönämnden föreslår därför att inriktningen kompletteras med en ny underrubrik och text enligt:

”Energiförsörjning för näringslivets utveckling

En trygg energiförsörjning i Malmö är en förutsättning för en välfungerande stad och för att Malmö ska kunna växa med fler Malmöbor och nya verksamheter. Dagens importberoende av el är stor och överföringskapaciteten från överliggande elnät är tidvis ansträngd. Lokal och regional elproduktion är därför viktig för Malmö.

Malmö stad har antagit ambitiösa mål i *Miljöprogram för Malmö 2021-2030* samt *Energistrategi för Malmö 2022-2030*. I Malmö finns goda förutsättningar för förnybar energiproduktion, men för att nå målen för produktion, distribution, lagring och användning av energi krävs nya grepp och nya samarbeten. Det är viktigt att se energifrågor i ett helhetsperspektiv, där olika system samordnas för att nå synergieffekter”.

En nära, tät, grön och funktionsblandad stad

Malmö står inför stora utmaningar, inte minst när det gäller framtida energiförsörjning. Stadens fortsatta utveckling är därför helt beroende av att vi vid nybyggnation och omvandling av stadsområden gör plats för en robust energiförsörjning som klarar att motstå störningar och återhämta sig från dessa. Miljönämnden föreslår därför att *resiliens* läggs till i den prioriterade inriktningens rubrik.

Miljönämnden föreslår vidare att inriktningen kompletteras med en ny underrubrik och text enligt:

”Energiförsörjning för en växande stad

Energiförsörjningen i Malmö står inför flera utmaningar, såsom för liten lokal och regional produktion av förnybar energi, begränsad lagringskapacitet, och begränsad överföringskapacitet. För att möjliggöra att staden kan fortsätta växa i förväntad takt krävs ett resilient energisystem och att plats avsätts för produktion, distribution och lagring av energi. Energiförsörjningen måste även ses i ett helhetsperspektiv, där synergieffekter eftersträvas”.

STRATEGIER

Byggd miljö och kulturmiljö

Markföroreningar samt farliga och störande verksamheter, sid 26

Den nuvarande texten är missvisande eftersom markföroreningar förekommer i stora delar av Malmö, inte bara i verksamhetsområden. Enligt kartlagret geologiska förhållanden (SGU 2003) är andelen fyllnadsmark 21 procent av landområdet i Malmö och denna innehåller ofta okänt förorenat material. Utöver det har Malmö drygt 1 400 så kallade MIFO-objekt (länsstyrelsernas publicerade kartor över misstänkta eller konstaterat förorenade områden). Det innebär att en stor andel av Malmös mark bedöms som förorenad. Därmed krävs det oftast mark- och grundvattenundersökningar och i många fall också avhjälpandeåtgärder innan exploatering sker. I ingressen på sidan 26 föreslås att hänvisningen till tidigare industriområden tas bort och resterande text behållas. I prövningen av markens lämplighet ingår, förutom miljö- och hälsoperspektiv, även en bedömning av ekonomisk rimlighet och teknisk genomförbarhet. Detta bör vara utrett innan detaljplanens antagande då det annars kan förhindra genomförandet.

Miljönämnden anser att ingressen bör kompletteras med att både Malmö stad och Länsstyrelsen i Skåne har tagit fram kartlager med uppmärksamhetsavstånd till farliga och störande verksamheter, som bör användas som underlag i planprocesserna.

Punkt tre hänvisar till tidiga planeringsskeden, vilket är en otydlig tidsreferens. Miljönämnden anser därför att texten bör kompletteras med en specifik tidsreferens, som till exempel:

”Ansvarsfrågor kring markföroreningar ska klargöras i tidiga planeringsskedet, dock senast när arbetet med detaljplaner påbörjas, så att marken kan undersökas och föroreningar saneras”.

Gröna och blå miljöer

Statistik från SCB (2015) visar att Malmö har lägst antal kvadratmeter grönyta per person i landet. Enligt översiktsplanens hållbarhetsbedömning har 16 procent av Malmös naturområden fått försämrade naturvärden jämfört med år 2012 och 6 procent av ytor med värdefull natur exploaterats under de senaste 15 åren. Miljönämnden anser att dessa fakta bör framgå i ingressen.

Landsbygd och jordbruk sid 29

Odlingslandskapets olika värden går inte att skilja eller värdera på olika sätt, då både dess natur- och kulturvärden hänger ihop. Miljönämnden anser att det bör tydliggöras i ingressen att dessa värden ska bevaras och utvecklas tillsammans. Ingressen bör också ange att Miljöprogram för Malmö stad 2021-2030 har ett mål om att Malmös odlingslandskap ska värnas och brukas hållbart (mål 10).

Miljönämnden anser att punkt tre bör förtydliga att rekreation i landsbygden ska förbättras utan att påverka dess natur- och kulturvärden negativt.

Punkt fem bör förtydliga att småskaliga verksamheter ska möjliggöras inte bara utifrån odlingslandskapets villkor utan också med ett hållbarhetsperspektiv.

Landsbygdens utveckling är viktig ur flera perspektiv. Den bördiga marken är nödvändig för att producera livsmedel och jordbruket är en viktig del av Malmös näringsliv. Utöver det har odlingslandskapet höga kulturella och rekreativa värden och rätt brukad även en stor betydelse för biologisk mångfald. Gällande översiktsplan anger att Malmö stad ska ta fram en strategi för utveckling av landsbygden och jordbrukslandskapet. Miljönämnden anser därför att en sådan strategi bör tas fram och att punkten bör kvarstå.

Trafik

Godslogistik, sid 33

Det är positivt att samordnings- och samlastningsmöjligheter ska främjas, då det stödjer ambitionen för ett hållbart och cirkulärt näringsliv. Då näringslivet framöver kommer att utvecklas mot mer cirkulära lösningar inklusive industriell symbios anser miljönämnden att punkt två bör formuleras ”Väl fungerande varu-, resurs- och avfallsflöden ska säkras”. Nationell översyn av lagstiftning, tillsammans med rådande resurs- och materialbrist, pekar på att avfall i ökande omfattning kommer att omvandlas till resurser framöver.

Klimatanpassning och teknisk försörjning

Infrastruktur för vattenförsörjning och avlopp, sid 36

Det finns idag en dricksvattentäkt i Malmö som försörjer mer än 50 personer men som står utan fastställt vattenskyddsområde eller likvärdigt skydd. Miljönämnden vill påminna om att staden ansvarar för att även privata vattentäkter har ett erforderligt skydd, till exempel i form av ett vattenskyddsområde. Översiktsplanen behöver ta höjd för detta, förslagsvis genom att ändra lydelsen i sista punkten till:

”En långsiktigt säker dricksvattenförsörjning för malmöborna ska säkerställas. Vattentäkter som försörjer fler än 50 personer eller där vattentäktens uttag är mer än 10 m³/dygn, ska ha ett långsiktigt skydd”.

Det allmänna spillvattenavloppsnätet, med tillhörande större trycksättande pumpstationer samt Sjölunda avloppsreningsverk, är ålderdomligt. Redan i dag finns behov av en upprustning av de allmänna VA-systemen för avloppsvatten, för att kunna möta de miljökrav som finns och kan komma att ställas genom myndighetsbeslut inom en snar framtid. Detta gäller inte bara för en framtida expansion utan även för den befintliga staden, vilket miljönämnden anser bör framgå av ingressen.

Punkt tre är för allmänt hållen och bidrar i sin nuvarande utformning inte till att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten kan uppnås. Det bör förtydligas att bräddning i dagsläget sker till flera hamnbassänger, kanaler och vattendrag vilket påverkar vattenkvaliteten i olika delar av staden, inte bara i kanalerna. Vidare vill miljönämnden uppmärksamma att kanalerna i Malmö inte utgör någon vattenförekomst och har således inte några fastställda miljö kvalitetsnormer. Däremot mynnar kanalerna ut i vattenförekomsterna Malmö hamnområde och Lommabukten, som har fastställda miljö kvalitetsnormer.

Dagvatten, sid 36

För att uppnå miljö kvalitetsnormerna för vatten behöver dagvattenfrågan hanteras kommunövergripande och ur ett systemperspektiv, med mindre åtgärder nära källan och större åtgärder nära vattenförekomsten/recipienten. VA Syd avser påbörja ett sådant arbete i Malmö, då en liknande utredning för Lund gett intressanta resultat. Utredningen behöver särskilt ta hänsyn till de mest problematiska ämnena samt kostnadseffektiviteten. Översiktsplanen behöver därefter peka ut lämpliga ytor för rening av dagvatten för att säkerställa att miljö kvalitetsnormerna för vatten uppnås även i en växande stad. Miljönämnden föreslår därför att punktlistan kompletteras med att en ny kommunövergripande dagvattenstrategi ska tas fram och utgöra grunden för planeringen av dagvattenhantering.

Baserat på ovanstående så är det inte alltid mest effektivt att lösa dagvattenhanteringen lokalt. Miljönämnden anser därför att orden ”på platsen” bör tas bort i punkt fyra för att möjliggöra storskaliga lösningar nedströms när det är önskvärt. Även sista meningen i ingressen bör justeras i enlighet med detta.

Vattendirektivet utgår från att vattenförekomsterna i vattendistriktet ska nå den kvalitet som miljö kvalitetsnormerna anger och miljönämnden vill uppmärksamma att Malmö stad har ett ansvar att säkerställa uppfyllandet av miljö kvalitetsnormerna i vattenförekomsterna. Miljö kvalitetsnormer, inklusive eventuella undantag, finns angivna för varje vattenförekomst i databasen Vatteninformationssystem Sverige (VISS), <https://viss.lansstyrelsen.se>. I det nyligen antagna *Åtgärdsprogram för vatten 2022-2027 Södra Östersjöns vattendistrikt* anges de administrativa åtgärder som kommunerna ska genomföra för att nå målen i vattendirektivet, det vill säga miljö kvalitetsnormerna för yt- och grundvatten.

Miljönämnden vill hänvisa till att en av åtgärderna som kommunen inom *Åtgärdsprogram för Södra Östersjön 2022–2027* ska genomföra är en övergripande planering i staden för att peka ut och genomföra de åtgärder som krävs för att uppnå miljö kvalitetsnormer för vatten. En punkt om att genomföra en sådan planering bör inkluderas under denna rubrik.

Energiförsörjning, sid 37

Sedan förslaget till översiktsplan var på samråd 2020 har Malmö stad antagit *Miljöprogram för Malmö 2021-2030* samt *Energi strategi för Malmö 2022-2030*. Här har en potentiell långsiktig effektbrist uppmärksamats, som beror på begränsad överföringskapacitet och för liten lokal och regional energiproduktion. Händelser i omvärlden har också påverkat Malmö, bland annat med höga elpriser som följd. Energi strategin tar utgångspunkt i dagens och framtida utmaningar och föreslår ett antal strategier för att komma till rätta med dessa. Det innebär att

delar av granskningshandlingens text om energiförsörjning är föråldrad och bör omformuleras. Miljönämnden föreslår därför att ingressen justeras enligt:

”En trygg energiförsörjning i Malmö idag och i framtiden är en förutsättning för en välfungerande stad och för att Malmö ska kunna växa med fler Malmöbor och nya verksamheter. Malmös elförsörjning är avgörande för säkerställandet av samhällskritisk infrastruktur. Att ta hänsyn till elbehovet, effektfrågan samt elinfrastrukturen i ett tidigt skede vid planering av ny bebyggelse, verksamheter och infrastruktur för transporter minskar risken för problem när staden växer.

Enligt *Energistrategi för Malmö 2022-2030* ska Malmö stad styra mot resurseffektiv, återvunnen och förnybar energiförsörjning i hela staden. I Malmö finns goda förutsättningar att producera el, värme och andra energibärare från förnybara energikällor som vind, biomassa, geoenergi och sol. Det är viktigt att se energifrågor i ett helhetsperspektiv där olika system samordnas för att uppnå synergieffekter. Enligt *Miljöprogram för Malmö 2021-2030* är målet för 2030 att hela Malmö som geografiskt område ska försörjas till 100 procent av förnybar och återvunnen energi.

Energi- och transportsektorn stod 2020 tillsammans för två tredjedelar av de växthusgasutsläpp som sker i Malmös geografiska område. För att nå de klimatmål som Malmö satt upp behöver förnybara energikällor fasas in och fossila bränslen fasas ut. Lokal och regional elproduktion är viktig för Malmö, då dagens importberoende av el är stor och överföringskapaciteten från överliggande elnät tidvis är ansträngd”.

Miljönämnden föreslår vidare följande justeringar i punktlistan:

Punkt ett kompletteras med produktion och distribution utöver lagring när det gäller säkerställande av ytor.

I punkt två stryks ”som vågkraft”, då detta inte specifikt anges i energistrategin som föremål för utredningar.

Punkt tre justeras enligt: ”Verka och underlätta för elfordon och förnybara drivmedel genom ökad tillgänglighet för laddning och tankningsmöjligheter”.

Punkt fyra justeras enligt: ”Malmö stad och dess bolag ska samarbeta med aktörer inom energiområdet, bygg- och anläggningsbranschen, fastighetsägare och verksamhetsutövare för att möjliggöra god planering för hållbar energiförsörjning”.

Utöver det föreslår miljönämnden att punktlistan kompletteras med:

”Malmö stad ska möjliggöra för symbioser genom att verksamheter med potential för utbyten av energiresurser lokaliseras tillgängligt till varandra” samt ”Malmö stad ska beakta energi- och effektbehov på områdesnivå tidigt i planeringsprocessen”.

Faktarutan bör uppdateras då både miljöprogrammet och energistrategin nu antagits. Miljönämnden föreslår följande text:

”Kommunfullmäktige har antagit *Miljöprogram för Malmö 2021-2030* och *Energistrategi för Malmö 2022-2030*. I dessa anges bland annat att hela Malmö ska försörjas av 100 % förnybar och återvunnen energi år 2030 samt att Malmö ska ha ett långsiktigt hållbart och leveranssäkert energisystem. Energistrategin anger mål för både produktion, distribution, lagring och användning av energi. För att nå de ambitiösa målen till 2030 krävs nya grepp. De senaste årens risk för effektbrist i Malmös energisystem har hanterats på kort sikt, men behöver även långsiktiga lösningar. Detta för att undvika att Malmös utveckling hämmas, både vad gäller etablering av nya verksamheter, byggande av bostäder och elektrifiering av transportsektorn”.

Hållbar avfallshantering och slutna kretslopp, sid 38

Miljönämnden anser att punkt sex bör kompletteras med biokolanläggningar, eftersom dessa har blivit en viktig del i att hantera biologiskt avfall som en kolsänka.

RIKTLINJER OCH KARTOR

Byggd miljö och kulturmiljö

Riktlinjer för bebyggd miljö; generella riktlinjer för blandad stadsbebyggelse, sid 39

Miljönämnden anser att exemplen i punkt fyra bör kompletteras med idrottsplatser.

Miljönämnden anser vidare att punkt sex bör justeras enligt:

”Inom uppmärksamhetsavstånd till farliga eller störande verksamheter ska behov av riskhänsyn, verksamhetsbuller och luftemissioner utredas (se kartunderlag med Uppmärksamhetsområden för farliga respektive miljöfarliga verksamheter). Gränsvärden och verksameters miljötillstånd kan här påverka möjligheten till förtätning”.

Offentlig miljö, sid 40

Miljönämnden anser att texten bör kompletteras med en riktlinje om att allmän platsmark behöver avsättas för hantering och rening av dagvatten.

Verksamhetsområden, sid 41

Miljönämnden anser att punkt sju bör justeras enligt ”...mark, tak och fasader används som resurs för exempelvis biologisk mångfald, dagvattenhantering, produktion och lagring av förnybar energi eller...”.

Punktlistan bör även kompletteras med:

”Planeringen av verksamhetsområden ska göras med hänsyn till befintliga och nya verksameters möjlighet till elektrifiering eller annat energibehov. Planeringen ska medverka till att verksamheter kan bidra till både energiproduktion och -lagring”.

Uppmärksamhetsområden för kulturbistoriskt värdefulla miljöer, sid 46

Miljönämnden är positiv till att kulturbistoriskt värdefulla miljöer bevaras. En del av dessa är dock uppbyggda i, eller har detaljer av, material som har en negativ miljöpåverkan, såsom koppar. Riktlinjen bör därför kompletteras med en punkt där det framgår att vid renovering bör material med negativ miljöpåverkan bytas ut mot miljövänligare material med liknande uttryck.

Gröna och blå miljöer

Hav och vattendrag, sid 52

Miljönämnden vill påminna om att kommunen, enligt Miljöbalken 5 kap 3§, ansvarar för att miljö kvalitetsnormerna för vatten följs. Enligt Plan- och bygglagen 3 kap 4§ ska det av översiktsplanen framgå hur kommunen anser att det ska gå till. I granskningshandlingen är det svårt att uttyda på vilket sätt miljö kvalitetsnormerna för vatten ska uppnås i kommunens vattenförekomster. Det saknas en tydlig förteckning över kommunens vattenförekomsters åtgärdsbehov, prioriterade åtgärder och avvägningar mot andra intressen. Vattenmyndigheten för Södra Östersjön har tagit fram förslag till åtgärder som återfinns i planeringsverktyget VISS (<https://viss.lansstyrelsen.se/>) som kan utgöra en bas för lämpliga riktlinjer i översiktsplanen.

Jordbruksmark, sid 53

Miljönämnden anser att punkt två bör kompletteras med att även kulturvärden ska skyddas från åtgärder som påverkar dessa negativt.

Miljönämnden anser att punkt tre bör förtydligas enligt:

”Ekologiskt jordbruk och småskalig stadsnära odling ska främjas, samt odlingsmetoder som reducerar utsläpp av växthusgaser eller lagrar in kol i jordbruksmarken”.

Teknisk försörjning

VA, sid 61

Det bör förtydligas att Risebergabäcken inte är en statusklassad vattenförekomst. Det är Sege å:s statusklassning som är av intresse. Av texten framgår att dagvatten som genereras inom Risebergabäckens avrinningsområde ska renas om det är så förorenat att det påverkar vattenförekomstens förutsättningar för att nå eller bibehålla god status enligt miljö kvalitetsnormerna. Detta välkomnar miljönämnden, men vill även upplysa om att det kommer innebära krav på rening inom samtliga detaljplaner inom avrinningsområdet eftersom vattenförekomsten Sege å inte uppnår god status. Ekologisk status är otillfredsställande och kemisk status uppnår ej god.

Vindkraft, sid 62

Miljönämnden vill uppmärksamma att granskningsförslaget kan stå i konflikt med den nationella havsplanen vad gäller den föreslagna vindkraftsetableringen på grundområdet Sjollen. Sjollen ingår i området Ö297 som sträcker sig från Malmös havsområdes norra del till norr om ön Ven i Landskronas kommun. Områdets användning har satts till ”Gn” som står för Generell användning med särskild hänsyn till höga naturvärden. En övervägande del av det utpekade vindkraftsområdet kring Sjollen utgörs dessutom av ett riksintresse för yrkesfisket. Miljönämnden anser att en avvägning av målkonflikter bör göras i översiktsplanen, där framtida energiförsörjning bör väga tungt.

Solenergi, sid 63

Malmö har en stor potential för produktion av solenergi och en del geografiska områden är utpekade i kartlagret Solenergi som områden lämpliga för stora anläggningar med solenergi, men flera möjliga områden saknas i kartlagret. Miljönämnden anser att fler befintliga och kommande verksamhetsområden bör inkluderas i kartlagret Solenergi. Kartlagret skulle även kunna kombineras med information från solkartan, som utöver verksamhetsområden visar potentialen för solenergi även i flerbostadshus och småhus.

PLATSSPECIFIKA RIKTLINJER

Flensburg, Borgmästaregården m. fl

Ingressen bör kompletteras med information om att ett planprogramarbete inletts. Inom området finns även fyra förskolor, varav en allergiförskola samt en av Malmös tre OB-förskolor, vilket bör framgå i andra stycket.

Miljönämnden föreslår också att punktlistan kompletteras med:

”Alternativ och likvärdig lokalisering ska utredas för de förskolor som behöver flytta i och med sjukhusområdets eventuella utvidgning.”

Fortuna Hemgården, Toftanäs, Östra Skrävlinge

Det planerade området Fortuna Hemgården, både verksamhetsområdet och den blandade stadsbebyggelsen, behöver ha energiförsörjningen i fokus tidigt i processerna. Utvecklingen i samhället pekar på en ökad elektrifiering både för bostäder och verksamheter, därmed är elförsörjning viktig att inkludera från start. Miljönämnden anser även att det bör framgå att Fortuna Hemgårdens verksamhetsområde har möjlighet att utvecklas till ett unikt spjutspetsområde som inkluderar cirkulär ekonomi och industriell symbios för optimal resursanvändning.

Fosieby industriområde, Fredriksberg

Miljönämnden anser att ingressen bör kompletteras enligt:

”Verksamheter ska främjas som utgår från cirkulär ekonomi och industriell symbios i produktionen, då detta kan bidra till ett mer yteffektivt verksamhetsområde”.

Glostorp

Miljönämnden anser att det ska förtydligas om det fortfarande är aktuellt med en tågdepå på platsen eller inte.

Klagshamn

Ingressen bör kompletteras med information om att ett planprogramarbete inletts.

Miljönämnden föreslår också att punktlistan kompletteras med:

”Tillgänglighet till kalkbrottssjön för rekreation och bad ska eftersträvas”.

”Nya parker ska utvecklas insprängt i den nya bebyggelsen för rekreation samt gynnande av biologisk mångfald”.

”Vid planering av nya bostadsområden ska ett samlat grepp tas på dagvatten- och skyfallsfrågor”.

Naffentorp

I samrådshandlingarna framgick av inledningstexten att jordbruksmarkens värde ska ställas i relation till det stationsnära läget. Den är borttagen i granskningshandlingarna och nu anges enbart att området ska utredas som ett framtida stationsnära utbyggnadsområde för att kunna möta en fortsatt befolkningsökning. Miljönämnden anser att det fortsatt bör framgå av planeringsriktlinjen att det föreligger en konflikt mellan exploatering och bevarande av jordbruksmark.

Norra hamnen, Sege industriområde m. fl.

Hamnområdet är viktigt för den framtida energiförsörjningen i Malmö. Miljönämnden anser därför att ingressen bör kompletteras med:

”I hamnområdet finns framtida möjligheter för ytterligare produktion, distribution, förädling och lagring av förnybar och återvunnen energi. Hamnområdets stora hårdgjorda ytor och tak är särskilt lämpliga för solenergiproduktion. Framtida anläggningar för avskiljning av koldioxid från förbrännande anläggningars rökgaser kan placeras i hamnområdet. Därför behövs även plats för hantering och mellanlagring av avskild koldioxid inför transport till långtidslagring på annan plats”.

I punkt tio saknas ett antal viktiga aspekter, som vätgas, biokol och laddningsinfrastruktur för fartyg. Miljönämnden föreslår därför att punkten justeras enligt:

”Hamnområdet lämpar sig väl för förnybar energi- och bränsleproduktion, som exempelvis solenergi, vindkraft, biogas och förnybar vätgas. Även produktion av biokol kan bli aktuellt. I hamnområdet ska det finnas möjlighet för laddningsinfrastruktur för eldrivna fartyg och elanslutning vid kaj. Längs kustlinjen i nordväst ska vindkraft möjliggöras. Vindkraft kan även uppföras inom andra områden i Malmö hamn, på hamnverksamheternas villkor”.

Miljönämnden föreslår även att punktlistan kompletteras med:

”Hamnområdet med sina trimodala lösningar för gods, samt energi- och materialhantering, är lämpat för utveckling av cirkulär ekonomi och industriell symbios”.

Rosengårds centrum, Herrgården, Emilstorp m. fl

I punkt två nämns impedimentytor. Miljönämnden anser att det bör förtydligas vad som menas med impedimentytor i detta sammanhang. Nämnden ser en risk att det kan innebära att vissa gröna ytor tas i anspråk utan kompensation, ytor som kanske inte har höga naturvärden eller höga rekreativa värden men som bidrar till välbefinnande genom att visuellt stärka bilden av en grön stad. Detta gäller även för området *Flensburg, Borgmästaregården m. fl.* Dagvattenhantering inkluderas i punkt fyra. Det blir tydligare om dagvattenhantering får en egen punkt, som även omfattar skyfallshantering.

Förtätning vid Amiralsgatan kan innebära att trafikflöden på andra infartsleder ökar. Miljönämnden föreslår därför att punktlistan kompletteras med:

”Det bör utredas hur Amiralsgatans omvandling till stadsgata påverkar mängden trafik på Sallerupsvägen och om åtgärder krävs i gaturum och bostäder”.

Det förekommer tunga transporter och transport av farligt gods längs Amiralsgatan, samtidigt som gatan är föremål för en större förtätning. Miljönämnden anser att denna situation bör belysas i översiktsplanen.

Sibbarp

Miljönämnden föreslår att punktlistan kompletteras med:

”I samband med den planerade utökningen av koloniområdet väster om kalkbrottet bör gemensamma avloppslösningar för nya och befintliga kolonilotter anordnas”.

Sofielunds industriområde, Annelund

Miljönämnden föreslår att punkt fyra justeras enligt:

”Nya bostäder ska inte etableras närmare verksamhetsområdet än idag. På så sätt kan en kulturljudzon etableras som möjliggör viss nivå av buller från kultur- och fritidsverksamheter utan att riskera att bullerriktvärden inomhus i bostäder överskrids.”

Miljönämnden föreslår även att punktlistan kompletteras med:

”Ett samlat grepp på dagvatten- och skyfallshantering bör eftersträvas inom området”.

RIKSINTRESSEN**Riksintresse för farled**

Farled 202, Malmö redd-Lillgrund (Flintrännen), sid 92

Det är inte enbart Sjollen som är aktuell för vindkraft inom riksintresset, utan även Lillgrund. Miljönämnden anser därför att stycket bör kompletteras med:

”Utbyggnad av havsbaserad vindkraft i anslutning till existerande vindkraftverk kring Lillgrund är ett annat prioriterat område för vindkraftsetablering”.

UTBLICK 2050**Malmö som halvmiljonstad**

Miljönämnden anser att analysen som nämns i första stycket behöver utgå från att vi troligen har förändrat vårt levnadssätt.

Tredje stycket omnämner stora investeringar i utbyggnad. Miljönämnden menar att det bör framgå av översiktsplanen att dessa måste vara resurseffektiva, klimatanpassade och klimatneutrala för att inte bidra till ökade växthusgasutsläpp. Redan idag står byggnation för en av de största utsläppsposterna inom kommunens egen verksamhet.

Det är inte bara i nybyggnation som hållbara transporter, byggnader och miljöer behövs. Det krävs även insatser i befintliga miljöer för att nå Malmös klimatmål.

Utmanande samhällsförändringar

Klimat och miljö, sid 97

Miljönämnden anser att andra stycket bör justeras enligt:

”För att minimera temperaturhöjningar och de negativa effekter de medför, måste användningen av fossila bränslen övergå till förnybara, den biologiska mångfalden säkras och produktion och konsumtion av mat, vatten och andra varor och tjänster ske hållbart”.

Teknikutveckling, digitalisering, energi och råvaror, sid 97

Miljönämnden anser att sista meningen i första stycket bör justeras enligt:

”Teknikutvecklingen behöver framöver leda till en mer effektiv och hållbar användning av energi och resurser, för att säkerställa att utveckling inte sker på bekostnad av andra samhällsintressen. En lokal, hållbar och trygg energiförsörjning är en förutsättning för att Malmö ska kunna växa och fortsätta att utvecklas i en hållbar riktning”.

Här bör det även framgå att det idag finns stora begränsningar i lagstiftningen när det gäller att använda till exempel detaljplaneprocessen för att reglera energianvändning och -produktion.

Vägval i den långsiktiga planeringen, sid 98

Miljönämnden anser att andra meningen i första stycket bör justeras enligt:

”Därför måste planeringen ske nu för hållbara transporter, resurseffektiva och cirkulära byggnader, verksamheter och miljöer som både reducerar vårt ekologiska fotavtryck och klarar ett förändrat klimat”.

Utredningsområden

U5 Gottorp

Miljönämnden anser att texten bör kompletteras med att Ekostråket går genom utredningsområdet och att exploatering behöver ta hänsyn till dess funktion och roll.

U5 Gottorp, U6 Svågertorp/Petersborg och U7 Lockarp

Miljönämnden anser att det bör framgå att Malmös jordbruksmark har högst produktionsförmåga i Sverige (klass 8-10) och är av största lokala och nationella intresse att bevara. För att klara en växande befolkning i Malmö och Sverige, måste jordbruksmarkens livsmedelsproducerande funktion värnas.

HÅLLBARHETSBEDÖMNING MED MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING

Miljönämnden anser att dokumentet som helhet håller hög kvalitet och uppskattar att de globala målen har satts i sin Malmö-kontext. Men samtidigt är det svårt att se hur dokumentet kommer att beaktas och påverka implementeringen av översiktsplanen i detaljplaner, bygglovs- och exploateringskedan. I dokumentet anges till exempel att *Det finns kraftfulla ekonomiska incitament för att planera och bygga bostäder och arbetsplatser, men en park eller aktivitetsyta kan riskera nedprioritering. Det är viktigt att bevaka och säkra tillgången av dessa kvaliteter så de inte gradvis tappas bort när staden blir tätare* (s 4). Men då översiktsplanen inte tar ställning i målkonflikter och då planprocessen styrs av plan- och bygglagen, som är en exploateringslagstiftning, riskerar andra värden än byggande ändå att få stå tillbaka. Ett annat exempel som behöver konkretiseras för att det ska förverkligas i det dagliga arbetet är *För en balanserad utveckling behöver därmed de miljömässiga och sociala frågorna tydligt och metodiskt synliggöras i planeringsprocessen* (s 4).

Sammanfattning och samlad bedömning

Översiktsplanens inriktning gäller, sid 3

I sista stycket bör det framgå att planprocessen måste kombineras med andra verktyg, såsom markanvisningsavtal, exploateringsavtal och samverkan med byggaktörer, för att påverka resurssnålhet och energieffektivitet i byggnation.

Hur bidrar översiktsplanen till hållbar utveckling, sid 3

Texten under denna rubrik svarar inte på frågan i rubriken. Det framgår bara vad som bidrar till hållbarhet. Miljönämnden anser att texten bör justeras så att det mer specifikt framgår hur just förslaget till översiktsplan bidrar till hållbar utveckling.

Miljöbedömning, sid 4

Miljönämnden anser att tredje stycket bör kompletteras med att en tätare stad innebär ökad konkurrens om mark. Det innebär i sin tur utmaningar när det gäller att skapa plats för samt bevara funktioner som parker, naturområden, öppen dagvatten- och skyfallshantering och därmed biologisk mångfald.

Bedömningens förutsättningar

Faktarutan, sid 8

Miljönämnden anser att punkt 13 bör flyttas till Kategori 1: Hög påverkan, då klimatförändringarna och dess effekter är högt prioriterade i översiktsplanen och staden har rådighet över många nödvändiga åtgärder. Översiktsplanen pekar till exempel ut områden för energiproduktion, trycker på behov av grönska och hantering av dagvatten och skyfall.

Hållbarhetsbedömning

Staden som kulturell och demokratisk livsmiljö, sid 13, Ingen hunger

Det som är relevant i detta mål för Malmö är livsmedelsproduktionen. Då jordbruk är en näring, inte en kulturell/demokratisk arena, anser miljönämnden att denna bör ligga under *Malmö som regional motor för grön tillväxt och sysselsättning*. Nuvarande placering under *Staden som kulturell och demokratisk livsmiljö* förminskar dess ekonomiska betydelse och betydelsen för näringslivet.

En nära, tät, grön och funktionsblandad stad, sid 24, 15.5

Miljönämnden befarar att texten om att det finns risk för att gröna och blå miljöer försvinner leder tanken till enbart sjöar och vattendrag. Texten bör kompletteras med en mening om havsmiljön och vad som riskerar dess värden.

Miljökonsekvensbeskrivning

Miljöförhållanden i områden som kan komma att påverkas betydligt, sid 28 samt Betydande miljöpåverkan, Mark, sid 33

På båda dessa ställen anges att markföroreningar ofta finns i hamn- och industriområden, vilket är korrekt. Men markföroreningar förekommer i stora delar av Malmö, alltså även i förtätningsområden utanför hamn- och industriområden. Miljönämnden anser att det ska framgå både på sid 28 och sid 33.

Befolkning och människors hälsa, sid 29, stycke 6 om gröna värden

Miljönämnden anser att utmaningen med att grönytor riskerar att försvinna, minska i storlek och kvalitet eller inte anläggas när staden förtätas, på grund av begränsad tillgång till mark i Malmö, bör lyftas här. En grönare stad har länge varit en målsättning i Malmös översiktsplanering. Trots detta har staden inte varit så framgångsrik med att skydda vår värdefulla natur och andra grönytor, vilket framgår på sid 22.

Vatten, sid 32 andra stycket

Miljönämnden vill framföra att texten om miljö kvalitetsnormer för vatten är för generellt hållen. Aktuella stycken behöver aktualiseras med nu gällande miljö kvalitetsnormer för Malmös vattenförekomster, vilka beslutades av Vattendelegationen för Södra Östersjön i december 2021.

Klimatfaktorer, sid 33-34

Miljönämnden anser att texten bör kompletteras med ett stycke om värmeöar och hur de kan lindras.